

- LKRS — Lietuvių kalbos rašyba ir skyryba. II pat. leid. V., 1989.
 LKŽ — Lietuvių kalbos žodynas. V., 1966. T. 7 (ir jo sutrumpinimai).
 L—LKŽ — Balkevičius J., Kabelka J. Latvių—lietuvių kalbų žodynas. V., 1977.
 L—LV — Bojāte A., Subatnieks V. Lietuviešu—latviešu vārdnīca. Rīga, 1964.
 LP — Ivanauskas T. Lietuvos paukščiai, V., 1955. T. 3.
 Lp — Logminas V. Lietuvos paukščiai. V., 1979.
 LPV — Ivanauskas T. Vadovėlis Lietuvos paukščiams apibūdinti. K., 1931.
 LRKŽ — Lietuvių rašomosios kalbos žodynas. Heidelberg, 1932—1968. T. 1—5.
 L—RKŽ — Lyberis A. Lietuvių—rusų kalbų žodynas: L—RKŽ₁. V., 1971; L—RKŽ₂. V., 1988.
 LTE — Lietuviškoji tarybinė enciklopedija. V., 1980. T. 6; 1981. T. 7; 1984. T. 12.
 MLTE — Mažoji lietuviškoji tarybinė enciklopedija. V., 1968. T. 2; 1971. T. 3.
 MRKŽ — Mokomasis lietuvių kalbos rašybos ir kirčiavimo žodynas / Sudarė P. Kniūkšta ir A. Lyberis. II leid. K., 1986.
 PP — Ivanauskas T. Pasaulio paukščiai. V., 1971.
 R—LKŽ — Rusų—lietuvių kalbų žodynas. V., 1982. T. 1 (Sudarė Ch. Lemchenas); V., 1983. T. 2 (Sudarė Ch. Lemchenas); V., 1985. T. 4 (Sudarė J. Kardelytė, Ch. Lemchenas, J. Macaitis, A. Mankevičienė).
 RŽ — Lietuvių kalbos rašybos žodynas. K., 1948.
 TLE — Tarybų Lietuvos enciklopedija. V., 1986. T. 2; V., 1988. T. 4.
 TZ — Mastauskis St. Taikomoji zoologija. K., 1947.
 ŽD — Skardžius P. Lietuvių kalbos žodžių daryba. V., 1941.

Jonas Klimavičius

„NEOTERM“ ŽURNALAS IR TERMINOLOGIJOS TARPTAUTINIMAS

IOUTN (International Organization for Unification of Terminological Neologisms) — Tarptautinė terminologijos neologizmų vienodinimo organizacija — buvo įkurta 1982 m. Varšuvoje. Jos įkūrėjas — rašytojas, kalbininkas ir vertėjas Z. Stoberskis. Organizacija subūrė filologus, kalbininkus, kitus įvairių sričių specialistus, besidominčius terminologijos tarptautinimo problemomis. Pagrindiniai šios organizacijos veiklos principai ir uždaviniai yra išdėstyti specialiaame leidinyje „All about IOUTN“ („Viskas apie IOUTN“).

Neretai net žymiausi kalbininkai laikosi nuomonės, kad terminai neologizmai turėtų būti kuriami tik gimtąja kalba, o svetimi — tarptautiniai terminai — keičiami savos kalbos žodžiais. IOUTN, vadovaudamasi principu „mokslas — žmonijos nuosavybė“, siūlo suvienodinti termino formą ir reikšmę. Anot IOUTN, terminų tarptautinimas paspartintų keitimąsi mokslo ir technikos informacija, o ji savo ruožtu — ekonomikos raidą.

IOUTN bendradarbiauja su tarptautinėmis organizacijomis, terminų bankais ir terminologijos centrais, su mokslų akademijomis ir universitetais, įvairiose pasaulio šalyse kuria savo komitetus, rengia ir leidžia daugiakalbius specialių terminų žodynus, teikia informaciją terminologijos klausimais. Vienas iš svarbiausių šios organizacijos uždavinių — skatinti tarptautinių terminų vartojimą per viešosios informacijos priemones ir specialius periodinius leidinius.

Pagrindinis IOUTN leidinys — 1984 m. pradėtas leisti ir kartą per tris mėnesius išeinantis žurnalas „NEOTERM“. Vyriausiasis šio leidinio redaktorius — IOUTN prezidentas Z. Stoberskis. Anglų ir prancūzų kalbomis skelbiamuose straipsniuose gvildenami teoriniai ir praktiniai terminologijos klausimai, nagrinėjami įvairūs jos tarptautinimo aspektai. Teorinio pobūdžio straipsnių leidinyje yra daugiau negu praktinio. Iš pastarųjų galima paminėti Z. Stoberskio straipsnį „Tarptautinės terminologijos teorija ir praktika“ (5/6 — 1987, p. 24—28), K. Lukaševičiaus „Fizikos terminai lenkų kalboje“ (K. Lukaszewicz, 5/6 — 1987, p. 38—41) ir kt. Žurnale skelbiami kalbotyros ir fizikos tarptautinių terminų ir neologizmų sąrašai. Juose įvairių šalių kalbininkai ir terminologai pateikia savo kalboje vartojamus ar sukurtus tarptautinius terminus, ar jų atitikmenis. Lietuvių kalbos instituto terminologijos grupės vadovo filol. m. kand. K. Gaivenio dėka šiuose sąrašuose rasime pateiktų lietuviškų terminų. „NEOTERM“ taip pat praneša skaitytojams apie įvyksiančius kongresus, seminarus ir simpoziumus, trumpai supažindina su straipsnių autoriais.

Pirmajame „NEOTERM“ numeryje Z. Stoberskio straipsnis „Pasaulinis mokslo terminų tarptautinimo procesas“ (1 — 1984, p. 3—9) nagrinėja specialių tarptautinių terminų gausėjimo problemas. Nagrinėjant kalbos ir simbolių raidos istoriją, paaiškėjo, kad visų kalbos ženklų dezintegracijos ir integracijos procesas turi galias šaknis. Gamtos, visuomenės, taip pat kalbos, kaip komunikacijos priemonės, procesai vyksta pagal amžiną dezintegracijos ir integracijos dėsni. Kaip pavyzdį jis pateikia skaitmenų raidos istoriją. Skaitmenys — tai kalbiniai ženklai, kažkada išreikšti tam tikrais simboliais, po daugelio modifikacijų išsirutuliojo į arabiškų skaitmenų sistemą, suprantamą kalbantiesiems visomis pasaulio kalbomis. Tarptautinių mokslo terminų paplitimas — tai mokslo ir technikos informacijos apimtys, jos kitimo greičio padidėjimo rezultatas.

Lenkijos mokslų akademijos profesorius, biochemikas T. Kožibskis straipsnyje „Mokslo terminologijos vienodinimas“ (T. Kożybski, 1 — 1984, p. 16—20) pastebi, kad mokslininkų pastangos sukurti dirbtinę tarptautinę kalbą nedavė laukiamų rezultatų. Tokia kalba negali sudaryti loginės, nacionalinės, taip pat fonetinės, morfologinės sistemos, atitinkančios sudėtingą šiuolaikinį žmonijos mąstymo, lygį. Kadangi nėra tarptautiniam vartojimui tinkamos universalios priemonės, anglų kalbai šio statuso dar neįgijus, o graikų ir lotynų kalboms jį jau praradus, T. Kožibskis mano, kad šią funkciją galėtų atlikti tarptautiniu mastu suvienodinti mokslo ir technikos terminai. Jiems būdingas universalumas — svarbi terminų tarptautinimo sąlyga. Na o humanitarinių mokslų terminija, linkusi apsiriboti viena tauta ar kultūra, yra individualesnė, todėl suvienodinama sunkiau.

Autorius savo straipsnyje akcentuoja, kad specialios mokslo šakos terminų vienodinimas priklauso ne tiek nuo terminų vartotojų skaičiaus, kiek nuo tos specialios šakos populiarumo. Kartais dėl didelio susidomėjimo sąvoka ar daiktas, juos žymintis terminas peržengia siauro specialistų rato ribas (taip atsitiko su terminu *izotopas*). Terminų tarptautinimas priklauso dar nuo to, kokią vietą mokslo šaka užima tikslumo atžvilgiu. Tikslųjų mokslų, pavyzdžiui, matematikos terminai yra

suvienodinami daug greičiau nei sociologijos ar kitų humanitarinių mokslų šakų terminai.

Savo kalboje „Terminologijos tarptautinimas“ (5/6 — 1987, p. 11—18), pasakytose Adis Abebos tarptautiniame terminologijos seminare, Z. Stoberskis stengėsi išaiškinti šio proceso esmę ir privalumus visiems oponentams. Rašytojams ir filosofams, kurie apeliuodami į patriotinius jausmus teigia, kad tarptautiniai terminai teršia nacionalinę kalbą — noliečiamą tautos kultūrinį palikimą, jis priminė, kad specialioji terminologija — ne vienos tautos, bet visos žmonijos mokslinis palikimas. Keičiantis mokslo ir technikos informacija, suvienodinta terminologija ypač naudinga toms besivystančioms šalims, kuriose yra kelios nacionalinės kalbos ir daugybė tarmių. Kalbininkams, manantiems, kad tarptautiniai žodžiai nesiderina su nacionalinės kalbos taisyklėmis, ypač fonetika, Z. Stoberskis pateikia IOUTN principus. Skolinantis neologizmą, reikia išlaikyti tą pačią sąvoką, šaknį ir apibrėžimą. Kiekviena kalba turi teisę vartoti svetimus žodžius pagal savo fonetikos ir gramatikos taisykles.

Atsiradus naujam terminui, iškyla klausimas, ką vartoti savoje kalboje: ar tiesioginį skolinį, „gatavą“ neologizmą, ar vertinį, sudarytą pagal kitos kalbos pavyzdį. Ši problema yra nagrinėjama jau minėtame Z. Stoberskio straipsnyje „Pasaulinis mokslo terminų tarptautinimo procesas“ (1 — 1984, p. 3—9). Jo nuomone, vertiniai dažnai būna netikslūs, iškreipia informaciją ir sukelia klaidingų asociacijų. Na o vieną šaknį ir vieną apibrėžimą turintys tarptautiniai terminai esą universalesni, nesunkiai atpažįstami skaitant mokslo literatūrą svetima kalba, net jos gerai nemokant.

Poznanės universiteto kalbininko B. Valčako straipsnyje „Savos kalbos neologizmas ar skolinys“ (B. Walczak, 5/6 — 1987, p. 48—56) nagrinėjama ta pati problema lingvistiniu ir ekstralingvistiniu aspektu. Kalbiniu požiūriu neįmanoma nustatyti, kuris terminas — tarptautinis ar savos kalbos — geriau atlieka terminologijos funkcijas. Ekstralingvistiniu požiūriu tarptautiniai terminai įgyja neabejotiną pranašumą. Tačiau ir čia jų nereikėtų vartoti beatodairiškai, reikia atkreipti dėmesį į tokius faktus: mokslo ir technikos šakos terminologijos tradicijas, teksto, kuriame vartojamas tas terminas, pobūdį ir paskirtį (mokslinis tekstas, mokslo populiarinimo, mokyklinio vadovėlio). Svarbu prisiminti ir tai, kad savi terminai vartosenoje prigyja daug greičiau negu svetimi.

Tas pats B. Valčakas straipsnyje „Lenkų terminologijos raida“ (3/4 — 1985, p. 15—25) pastebi, kad naujai kalboje pasirodęs žodis gali būti: 1) naujadaras (vedinys arba dūrinys), 2) skolinys (tiesioginis arba vertinys), 3) neosemantizmas, 4) onomatopėja. Anot B. Valčako, mokslo ir technikos terminų ištakos, išskyrus onomatopėją, yra tos pačios. Toliau autorius skiria 2 pagrindinius leksikos vienetų šaltinius: vidinį — naujadarams ir neosemantizmams kurti ir išorinį — skolinams sudaryti.

Varšuvos universiteto profesorius O. A. Voitasevičius straipsnyje „Mokslo ir technikos terminų struktūra“ (O. A. Wojtasiewicz, 11/12 — 1988, p. 6—9), taikydamas paprastas taisykles, aprašo sudėtinių terminų sintaksinę struktūrą. Žodžių

darybos būdai — mėgstamiausias kalbininkų tyrinėjimo objektas, o terminų sintaksinės struktūros problemos dažnai yra pamiršamos. Juo labiau, kad lenkų kalboje pagal apytikrius skaičiavimus net 95 % iš 1 mln. mokslo ir technikos terminų susideda iš kelių žodžių.

Lenkų mokslininkė A. Topulos straipsnyje „Terminus apibrėžiant“ (3/4 — 1985, p. 12—15) teigia, kad labai dažnai terminui neologizmui suteikiama visai kita reikšmė. Tokiems nekontroliuojamiems reikšmės pokyčiams užkirsti kelią gali tik sąmoninga terminologų veikla. Terminų apibrėžimo skaitytojas (informacijos gavėjas) kartais suvokia sąvoką kitaip negu autorius (informacijos siuntėjas) ją stengiasi pateikti. Taip gali atsitikti tiek dėl skaitytojo, tiek ir dėl autoriaus kaltės. A. Topulos, gvildendama šį procesą iš „informacijos siuntėjo“ pusės, mano, kad terminų ydos atsiranda todėl, kad apibrėžimas, kuriuo buvo remiamasi sudarinėjant terminą, taip pat turėjo trūkumų. Toliau autorė skiria 3 apibrėžimo tipus: sintetinį, analitinį ir netiesioginį reguliuojamąjį. Terminui neologizmui tinkamiausias yra sintetinis apibrėžimas.

Susikūrus naujoms teorijoms, atsiranda naujų sąvokų. Vienais atvejais jos yra iš pradžių apibrėžiamos, ir tik tada pavadinamos, kitais — atvirkščiai. Vienu ir kitu atveju svarbu, kad apibrėžimas atitiktų sąvoką. Autorius, norėdamas apibrėžti sąvoką, gali aprašyti visai kitą reikšmę. Taip atsitinka todėl, kad žmogus, reikšdamas savo mintis raštu ar žodžiu, verčia jas iš savo semantinės kalbos, o tokiaime vertime (ir ne tik tokiaime) sunku išvengti klaidų.

Labai retai naujo termino kūrėjas yra ir apibrėžimo autorius. Dažniausiai kūrėjas yra nežinomas. Šiandien neįmanoma būtų surasti kosminio laivo sąvokos autoriaus. Kosminio laivo konstruotojai jokių būdu nėra sąvokos kūrėjai. Sąvoka atsirado kartu su seniausiomis žmonių svajonėmis nuskristi į kosmosą.

Praėjus kuriam laikui nuo sąvokos atsiradimo, įvairioje literatūroje, ypač mokslinėje fantastikoje, pasirodė kosminio laivo terminas. Tokius laivus fantastikoje dažniausiai valdydavo žmonės. Gal todėl kiek vėliau pasirodęs apibrėžimas atspindėjo kosminio laivo sąvoką tik iš dalies, nepaliesdamas to fakto, kad kosminiai laivai gali būti ir nepilotuojami. Apibrėžimo autorius paprasčiausiai neišanalizavo visų šio termino vartojimo atvejų. Nors pačių pirmųjų kosminių laivų gamyba buvo tik prasidėjusi, pati kosminio laivo sąvoka jau iki to buvo įsitvirtinusi žmonių sąmonėje. Taigi tokiam terminui turėjo būti taikomas ne sintetinis, bet reguliuojamasis apibrėžimas.

Ukrainos mokslų akademijos terminologijos komiteto viceprezidentas, filologijos mokslų daktaras V. Akulėna straipsnyje „Tarptautiniai leksiniai elementai ir terminologijos tarptautinimas“ (7/8 — 1987, p. 11—15) apibrėžia tarptautinius leksinius elementus kaip homologines (t. y. panašios reikšmės ir formos) diamorfemas, dialeksemas, diafrazemas. Taip jis vadina panašias morfemas, žodžius ir frazes, vartojamas dviejose kalbose. Polielementai (t. y. polimorfemos ir kt.) — tai tarptautiniai leksiniai elementai, vartojami keliuose kalbose. V. Akulėna pažymi, kad terminologijoje tarptautinių elementų reikšmių tapatybė yra būtina. Formos panašumai gali pasireikšti išoriniu arba vidiniu kalbos ženklo atžvilgiu, todėl reikia skirti ra-

šytinę ir garsinę formas, taip pat įvairių rūšių motyvaciją — struktūrinę, semantinę, fonetinę. Panagrinėjęs galimas kombinacijas, V. Akulėnka padarė išvadą, kad ir bendrinėje kalboje, ir terminologijoje egzistuoja 7 tarptautinių elementų tipai:

P a n a š u m a i:				
Tipai	reikšmės	garsinės form.	rašytinės form.	motyvacijos
I	1	1	1	1
II	1	1	1	0
III	1	1	0	1
IV	1	0	1	1
V	1	1	0	0
VI	1	0	1	0
VII	1	0	0	1

Pateiktoje lentelėje matome, kad aukščiausią internacionalumo laipsnį turi I tarptautinių elementų tipas, o žemiausią — III. Šiuolaikiniame tarptautiniame bendravime, ypač mokslo ir technikos srityje, rašytinės formos panašumai yra daug svarbesni negu garsinės. Garsinės ir rašytinės formos savybės svarbios tada, kai kalba turi savitą abėcėlę (armėnų, gruzinų k.) arba hieroglifinį raštą. Šiuolaikinėse kalbose egzistuoja visi tarptautinių elementų tipai, 2 iš jų — IV ir VI — sutinkami Tolimųjų Rytų kalbose. Toliau pateikiami šių tipų pavyzdžiai.

I. Angl. airport, pranc. aeroport, isp. aeropuerto, it. aeroporto, rus. аэропорт, lenk. aeroport, liet. aeroportas ir t. t. Šio tipo žodžiai turi tą pačią reikšmę, panašią garsinę ir rašytinę formas, taip pat bendrą motyvaciją („air“ — „port, haven“).

II. Angl. atom, pranc. atome, vok. Atom, isp. atomo, it. atomo, rus. атом, lenk. atom. II tarptautinių elementų tipo žodžiai turi bendrą reikšmę, panašią išorinę formą (garsinę ir rašytinę), bet neturi vienodos motyvacijos.

III. Angl. telegraph, gruzinų (telegraphi), hindi (teligraf), urdų (teligraf). Žodžiai turi tą pačią reikšmę, panašią garsinę formą, bendrą motyvaciją, bet visiškai skirtingą rašytinę formą.

IV. Kinų (bai van), japon. (hyaku man), korėj. (pen man) „milijonas“. Šio tipo tarptautinių elementų žodžiai turi tą pačią hieroglifinę formą, motyvaciją, bet skirtingą tarimą.

V. Rus. метр, gruzinų metri, armėnų metr, hindi mitar. Visi aspektai, išskyrus rašytinę formą, yra panašūs.

VI. Kinų (putao), japon. (budo) „vynuogės“. Šio tipo tarptautinių elementų žodžiai turi bendrą nemotyvuotą hieroglifinę formą.

VII. Vok. Lufthafen, danų lufthaven, japon. (kuko), urdų (havai bandargah) žodžiai turi tą pačią reikšmę „aerouostas“ ir tą pačią motyvaciją („air“ — „port, haven“).

V. Akulėna labiausiai išsivysčiusias pasaulio kalbas suskirsto į 5 regionus: Europos—Amerikos, TSRS, Artimųjų ir Viduriniųjų Rytų, Pietų Azijos, Rytų Azijos. Didžiausią įtaką, sudarinėjant tarptautinius terminus, 1-ajame regione turėjo graikų ir lotynų kalbos, 2-ajame — rusų k., 3-ajame — arabų ir persų k., 4-ajame — sanskrito ir pali, 5-ajame — japonų ir senoji kinų k.

Varšuvos universiteto terminologės H. Jadackos straipsnis „Apie kalbininko ir terminologo vaidmenį“ (H. Jadacka, 11/12 — 1988, p. 9—16) — apie kalbininko vaidmenį terminų sudarymo procese. Mokslo ir technikos terminų kūrimas — ne spontaniškas procesas, bet sąmoninga specialistų grupės veikla. Žodis ar gramatinė forma, patekusi į bendrinės kalbos vartoseną, vadovaujasi principu: *usus linguarum tyrannus*. Čia bet kokios kalbininko pastangos yra bevaisės. Terminologijoje kalbininko veikla prasideda vos pasirodžius neologizmui. H. Jadacka remiasi M. Mazuro straipsniu „Techninė terminologija“, kuriame skiriami 4 termino taisyklingumo (correctness) kriterijai: 1) adekvatus termino ryšys su jo žymimu daiktu (referent), 2) termino ryšys su tam tikros šakos terminologijos sistema, 3) lingvistinės formos tobulumas, 4) veiksmingumas (operativeness). Adekvatumo principas reiškia: 1) termino reikšmės ir formos atitikimą, 2) termino vienareikšmiškumą, 3) vienaarūšiškumą. Svarbu, kad kalbinė forma turėtų tik vieną reikšmę ir atvirkščiai. Priešingu atveju gali atsirasti tokių terminų ydų, kaip daugiareikšmiškumas ir sinonimiškumas.

Naujo termino ryšys su terminologijos sistema gali būti nagrinėjamas lingvistiniu atžvilgiu, t. y. pagal produktyvumo ir vienaarūšikumo principus. Terminas produktyvus tada, kai iš jo galime padaryti kitų išvestinių žodžių. Pagal antrąjį principą naujas terminas savo darybos atžvilgiu turi būti vienaarūšiškas su terminais, esančiais toje pačioje mokslo šakoje.

Termino formos tobulumas, kaip teigia autorė, reikalauja emociškai neutralaus vartotojo požiūrio į reiškiamą objektą. Neutralumo galima pasiekti gerai pasirenkant žodžius, stengiantis nevartoti tokių žodžių darybos būdų, kurie tinka šnekamajai kalbai, mažybiniams ar didinamiesiems dariniams.

Varšuvos universiteto profesoriaus, Lenkijos vertėjų sąjungos pirmininko J. Pienkoso straipsnyje „Ar terminologija — nauja mokslo šaka?“ (J. Pięnkos, 7/8 — 1987, p. 25—37) pastebima, kad terminologija ypač reikšmingą vaidmenį vaidina tiek grožinės, tiek mokslinės literatūros vertime. Vertėjas, dažnai skubėdamas, pats stengiasi sudaryti neologizmus ar vertinius. Kalbininkas, kurdamas naujus terminus, turi laikytis universalumo, internacionalumo, vienodumo, atitikimo, efektyvumo, tikslumo ir suprantamumo principų.

Baigiant keletas žodžių apie „NEOTERM“ privalumus ir trūkumus. Žurnalas supažindina skaitytoją su IOUTN, jos veikla ir uždaviniais, nurodo tarptautinės terminologijos principus ir metodus. Mano nuomone, leidinyje vengiama pateikti kuo daugiau prieštaringų nuomonių, sukelti diskusijas. Žurnale reiškiamos nuomonės yra gana vienpusiškos, daugiausia dėmesio skiriama terminologijos tarptautinimo klausimams ir propagandai.

„NEOTERM“ turėtų sudominti kalbininkus, terminologus. Su kai kuo jie sutiks, kai kam paprieštaraus, tačiau būtinai susimąstys: kaip šiame pasauliniame terminų tarptautinimo sraute išsaugoti nacionalinį lietuvių terminologijos savitumą.

Rosita Pundytė

1985—1990 m. TERMINŲ ŽODYNAI

Šioje anotuotoje rodyklėje pateikiami 1985—1990 m. Lietuvoje išleisti terminų žodynai.

Medžiaga rinkta iš „Spaudos metraščio“ (1985—1990 m.) bei bibliotekų katalogų. Visi čia pateikiami žodynai peržiūrėti.

Kiekvieno žodyno apraše pateikiami šie duomenys: 1) kokių kalbų žodynas; 2) kokio tipo (aiškinamasis, verčiamasis ar kt.); 3) apimtis; 4) terminų pateikimo tvarka (lizdinis—nelizdinis; sisteminis—abėcėlinis); 5) kirčiuotas ar nekirčiuotas; 6) ar peržiūrėtas Lietuvių kalbos instituto (anksčiau Lietuvių kalbos ir literatūros instituto) Terminologijos grupės; ar nepateko į jį netaisyklingų terminų, raidiškų vertinių, barbarizmų ir kt.; 7) žodyno ar žodynėlio paskirtis.

Pastaba. Pavadinimuose įvairuoja terminai *žodynas* ir *žodynėlis*. Vienur nemažos apimties (220 ir daugiau puslapių) leidinys vadinamas žodynėliu, o kitur atvirkščiai — nedidelis leidinėlis (apie 40 puslapių) vadinamas žodynu. Žodynų ir žodynėlių aprašuose šiuos terminus stengiasi diferencijuoti.

1985 m.

Dialektinio materializmo terminų ir sąvokų paaiškinimas: (Metod. priemonė LVKKI studentams) / Lietuvos valst. kūno kultūros inst., Marksizmo-leninizmo katedra, Sud. J. Jaselskis. K.: LVKKI, 1985. 52 p.

Šiame vienakalbiame aiškinamajame žodynėlyje pateikta daugiau kaip 180 dažniausiai vartojamų filosofijos terminų.

Žodynėlyje nesiribojama vien trumpu termino paaiškinimu — pateikiama nemaža duomenų iš vieno ar kito reiškinių istorijos, nurodomi žymiausi atstovai ir pan. Prie daugelio terminų parodyta jų kilmė ir pradinė reikšmė.

Terminai žodynėlyje pateikiami abėcėlės tvarka.

Žodynas nekirčiuotas; Terminologijos grupės nežiūrėtas.

Skiriamas Lietuvos valstybinio kūno kultūros instituto studentams, studijuojantiems dialektinį materializmą.

Elektrotechnikos, galvanotechnikos ir korozijos terminų žodynas (Lietuvių, rusų, anglų, vokiečių ir prancūzų k.): Projektas svarstymui / LTSR MA Chemijos ir chem. technologijos inst. Sud. A. Bernotas, J. Bubelis, J. Matulis, V. Skominas, R. Sližys, G. Tomkevičius, R. Višomirskis. V.: [ChChTI], 1985. [D] 1. 208 p.

Žodynas yra penkiakalbis (lietuvių, rusų, anglų, vokiečių ir prancūzų kalbomis); verčiamasis.